

**IDENTYFIKACJA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ ICH
SKUTKÓW ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ICH ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA**

Charakterystyka zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń - wdrażany w ramach współdziałania Służb Parków Krajobrazowych, Organów Ochrony Przyrody, samorządów, Administracji Lasów Państwowych oraz właścicieli nieruchomości i użytkowników terenu Parku
Zmiany antropogeniczne w siedliskach: zanikanie stanowisk i siedlisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, zanikanie i fragmentacja cennych zbiorowisk roślinnych terenów otwartych (łąki, murawy kserotermiczne, naskalne i napiaskowe) i ekotonowych (polany, czyżnie).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja i monitoring stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. 2. Czynna ochrona gatunków i ich siedlisk m.in. poprzez wycinę, wykaszanie, odkrzaczenie, wypas. 3. Tworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych na terenie Parku oraz w uzasadnionych przypadkach powiększenie już istniejących. 4. Utrzymanie i ochrona istniejących powiązań – korytarzy ekologicznych. 5. Zachowanie terenów otwartych: eksponowanych widokowo, wzgórz ostańcowych, pasów przydrożnych itp. 6. Wdrażanie i promocja ekstensywnego rolnictwa oraz programów rolno-środowiskowych.
Dewastacja środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki rolnej polegającą na: <ol style="list-style-type: none"> 1) dużej powierzchni odłogów i ugorów powodujących zmianę dotychczasowych warunków siedliskowych i prowadzących do zanikania cennych gatunków roślin chronionych; 2) intensywnej sukcesji naturalnej zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym wynikającej z zaprzestania uprawy; 3) niszczeniu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych prowadzących do stepowienia obszaru Parku.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie programów rolno-środowiskowych. 2. Ochronę przez odpowiednie zapisy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego cennych krajobrazowo i przyrodniczo, (na których występują siedliska, zbiorowiska i gatunki chronione i rzadkie) fragmentów łąk przed zalesianiem i zmianą ich użytkowania na grunty orne. 3. Stosowanie zabiegów typowych dla ekstensywnego rolnictwa: koszenie, okresowy wypas. 4. Powrót do gospodarki hodowlano-pasterskiej. 5. Niedopuszczanie do usuwania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz ich odtwarzanie, przez wprowadzenie odpowiednich zapisów w studiach uwa-

	<p>runkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego</p>
<p>Eksploracja surowców mineralnych (wapienia i piasku): niszczenie i zagrożenie cennych siedlisk oraz dewastacja krajobrazu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyeliminowanie nielegalnego pozyskania surowców mineralnych, 2. Rekultywacja istniejących i nieczynnych oraz nielegalnych kamieniołomów i wyrobisk eksploatacji piasku, 3. Udostępnienie turystyczno-rekreacyjne atrakcyjnych obszarów np.: Pustynia Siedlecka, 4. Dopuszcza się hobbystyczne pozyskiwanie skamielin w miejscach wyznaczonych przez Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.
<p>Dewastacja środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej polegającą na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wycince fragmentów lasu o cechach naturalnych – szczególnie fragmentów buczyn rosnących w rejonie nagromadzenia ostańców skalnych; 2) zalesianiu nieużytków w miejscach otwarcia widokowych; 3) wprowadzaniu monokultur oraz zadrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową, niejednokrotnie przesłaniających wartościowe obiekty; 4) niszczeniu drzew w ramach tzw. prac pielęgnacyjnych przy liniach wysokiego napięcia, drogach i innych liniowych elementach infrastrukturalnych; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie cięć i usuwania starych drzew. 2. Polityka zalesień sprzyjająca zachowaniu bądź odtwarzaniu bioróżnorodności kompleksów leśnych, przy uwzględnieniu potrzeb ochrony unikatowych wartości środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu. 3. Objęcie dodatkową ochroną najcenniejszych fragmentów buczyn, grądów i borów (inne formy ochrony przewidziane w ustawie o ochronie przyrody). 4. Wycinka monokultur oraz zadrzewień i zakrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową, przesłaniających wartościowe obiekty. 5. Wykonywanie cięć pielęgnacyjnych zadrzewień pasowych (wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi), cięć pielęgnacyjnych w zadrzewieniach i drzewostanach na terenie całego Parku –pod nadzorem Służb Parku (w przypadku stwierdzenia niszczenia zadrzewień i drzewostanów w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych cięć pielęgnacyjnych Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego podejmuje czynności wyjaśniające i kieruje sprawę do właściwych organów).
<p>Zanikanie wilgotnych i podmokłych siedlisk: źródeł, lasów, łąk i nieużytków wskutek nieprawidłowych melioracji, braku małej retencji oraz wzrostu poboru wód podziemnych dla zaspokojenia potrzeb ludności miejscowej i produkcji wody mineralnej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie odpływu wód powierzchniowych z terenu Parku przez wdrażanie, przez samorządy programów małej retencji w tym retencji naturalnej. 2. Tworzenie zadrzewień i zakrzewień ochronnych wokół cieków. 3. Likwidacja i rekultywacja istniejących nielegalnych wyrobisk. 4. Popularyzacja racjonalnego gospodarowania wodą na terenie Parku, szczególnie w zakresie jej poboru do celów komercyjnych.

Ekspansja obcych gatunków roślin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaprzestanie sadzenia tych gatunków w lasach i poza nimi. 2. Poza terenami zieleni urządzonej usuwanie gatunków obcych i zastępowanie ich gatunkami rodzimymi. 3. Stopniowe usuwanie samosiewów i nalotu gatunków obcych i zastępowanie ich gatunkami rodzimymi. 4. Prowadzenie nasadzeń gatunkami zgodnymi z siedliskiem
Presja chaotycznego, „dzikiego” budownictwa mieszkaniowego i letniskowego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnej strefy zabudowy mieszkaniowej i letniskowej. 2. Wyznaczenie stref dopuszczających zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - zgodnie z planem ochrony Parku. 3. Monitorowanie nielegalnej zabudowy i zgłaszanie zauważonych nieprawidłowości właściwym organom.
Rozpraszenie miejskiej zabudowy mieszkaniowo-usługowej na tereny o wyróżniających się walorach krajobrazowo-przyrodniczych (wzgórza ostańcowe, tereny eksponowane widokowo, doliny i lasy, tworzenie zabudowy ulicowej).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona historycznego układu przestrzennego miejscowości, 2. Kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego i form zabudowy związanej z otoczeniem. 3. Wpisanie w studiach uwarunkowań i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w Podstrefach II A i IIB obowiązku realizacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej w stylu nawiązującym do regionalnych wzorców i tradycji. Preferowanie budynków parterowych z poddaszem lub jednopiętrowych; połacie dachowe dwu lub czterospadowe; kąt nachylenia połaci dachowych 30-45°; wysokość od poziomu terenu do kalenicy 8-9 m; kolor ścian: jasny, pastelowy; kolor dachu: czerwony, brązowy, ciemny; pokrycie dachu: dachówka lub materiały imitujące; przy wznoszeniu budynków użycie tradycyjnych materiałów budowlanych takich jak wapień, drewno. 4. Utrzymanie skali dotychczasowych układów osadniczych i ograniczenie rozproszenia zabudowy poprzez porządkowanie i uzupełnianie istniejących układów przestrzennych.
Dewastacja zabytkowych obiektów. Zanikanie tradycyjnych form budownictwa regionalnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja i monitoring budownictwa regionalnego Wyżyny Krakowsko –Wieluńskiej oraz objęcie najcenniejszych obiektów ochroną konserwatorską. 2. Działania polegające na zachowaniu i odrestaurowaniu starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z funkcjami Parku (letniskowe,

	agroturystyczne).
Presja inwestycji rekreacyjno-turystycznych o charakterze masowym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja inwestycji turystycznych o charakterze masowym w strefach funkcjonalnych do tego celu wyznaczonych w planie ochrony Parku: Strefie III, Podstrefa IIB i Podstrefie IV B. 2. Opiniowanie inwestycji rekreacyjno-turystycznych w zakresie celów ochrony Parku przez Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. 3. Promowanie gospodarstw agroturystycznych.
Dewastacja środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez działalność prowadzoną w zakresie turystyki i rekreacji polegającą na: <ol style="list-style-type: none"> 1) wzmożonej penetracji turystycznej terenu w zakresie wypoczynku weekendowego; 2) chaotycznym udostępnianiu obszaru Parku do celów rekreacyjno-turystycznych – brak koordynacji działań poszczególnych podmiotów na obszarze Parku 3) uprawianiu sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle motokrosowe, pojazdy ATV) w obszarach do tego nieprzeznaczonych; 4) uprawianiu sportów ekstremalnych oraz niekontrolowanej penetracji jaskiń. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring i ukierunkowanie ruchu turystycznego zgodnie z odpornością na dewastację poszczególnych obszarów Parku. 2. Koordynacja udostępnienia obszaru Parku i jego otuliny do celów rekreacyjno-turystycznych przez Dyrektora i Służbę Parku. 3. Uporządkowanie i ukierunkowanie uprawiania sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle, quady), wyznaczenie odpowiedniego do tego celu miejsca na terenie Parku lub poza nim, a w uzasadnionych przypadkach wyeliminowanie z terenu Parku. 4. Ograniczone udostępnianie jaskiń oraz ostańców skalnych. 5. Umieszczanie tablic informacyjnych. 6. Działania edukacyjne wśród interesariuszy.
Niewłaściwa lokalizacja niektórych elementów infrastruktury technicznej (napowietrzne linie energetyczne wysokiego napięcia, stacje radiowo–telewizyjne i radiowo – telefoniczne): dewastacja walorów krajobrazowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalizowanie technicznych dominant krajobrazowych poza obszarem Parku. 2. Redukcja istniejących i ograniczenie projektowanych masztów przekaźnikowych poprzez kumulowanie nadajników kilku operatorów na jednym maszcie. 3. Ograniczenie sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych. 4. Opiniowanie przez Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego lokalizacji inwestycji w zakresie realizacji celów ochrony Parku.
Nieuporządkowana gospodarka ściekami i odpadami w tym brak kontroli w zakresie gromadzenia i odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. 2. Monitorowanie i rekultywacja dołów powyrobowiskowych z dzikimi wysypiskami śmieci.

	<p>3. Wyeliminowanie z terenu Parku miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów i lokalizacja ich na terenie otuliny Parku, a w uzasadnionych przypadkach również poza nią</p> <p>3. Wdrożenie systemu kontroli w zakresie gromadzenia i odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów na obszarze otuliny Parku</p>
Zaśmiecenie terenu Parku wzdłuż szlaków komunikacyjnych w pobliżu atrakcji turystycznych. Występowanie nielegalnych wysypisk śmieci.	<p>1. Monitorowanie i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci.</p> <p>2. Współpraca Służby Parku z samorządami i organami ścigania.</p> <p>3. Edukacja w zakresie gospodarki odpadami.</p>
Niekontrolowany ruch pojazdów silnikowych, nielegalne miejsca parkingowe: erozja stoków, dewastacja muraw i terenów leśnych związana między innymi z: <p>1) ruchem tranzytowym w sąsiedztwie dróg krajowych i wojewódzkich;</p> <p>2) ruchem sobotnio – niedzielnym, w tym parkowanie pojazdów w lasach;</p> <p>3) ruchem lokalnym - związanym z dojazdami do posesji.</p>	<p>1. Nadzór Służby Parków nad wyznaczaniem i organizacją parkingów i miejsc postoj.</p> <p>2. Monitorowanie szlaków oraz miejsc będących pod największą presją.</p> <p>3. Umieszczanie tablic informacyjnych, zakazu ruchu pojazdów mechanicznych oraz oznakowanie dróg leśnych i szlaków umożliwiających ruch kołowy w Parku.</p>
Realizacja inwazyjnych prac badawczych trwale zmieniających podmiot badania lub go niszczące realizowane w sposób chaotyczny, nieuwzględniające celów ochrony Parku: <p>1) realizowane w sposób służący zaspokojeniu potrzeb poznawczych danego naukowca a nie realizacji celów ochrony Parku,</p> <p>2) niespójność prac realizowanych przez organy, służby ochrony przyrody, instytucje naukowo – badawcze oraz inne zaangażowane podmioty skutkujące chaosem poczyniń w tym zakresie i częstokroć niepowetowanymi stratami w zakresie poznawczym.</p>	<p>1. Realizacja prac naukowo- badawczych na terenie parku zgodnie z kartami tematu opracowanymi do dokumentacji do projektu planu ochrony.</p> <p>2. Koordynacja i uzyskiwanie opinii Służb Parku (w zakresie zgodności z dokumentacją do projektu planu i zapisami planu ochrony Parku), co do wydawanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pozwoleń na prowadzenie prac naukowo-badawczych.</p>
Konflikt interesów pomiędzy wyznaczonymi celami ochrony na terenie Parku a świadomością ekologiczną jego mieszkańców.	<p>1. Wdrożenie programu edukacji ekologicznej pod kątem zrozumienia wspólnoty interesów i współdziałania miejscowej ludności i użytkowników obszaru na rzecz poprawy warunków życia oraz ochrony unikalnych walorów terenu.</p>

	2. Edukacja społeczeństwa pod kątem możliwości uzupełnienia źródeł dochodów z rozwoju turystyki (propagowanie produktów lokalnych, wytwórczości rzemieślniczej, współodpowiedzialności regionalnej itp.).
--	---